

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

A helyzet rövid leírása:

Egy apa kereste fel a Gyermekjogi Központot, középiskolás gyereke ügyében. A gyerek egy tanárról készített egy rövid videófelvételt iskolaidőben, amit feltöltött a Snapchat alkalmazásba, így egy tucat gyerek számára 24 óráig elérhető volt. A videófelvételhez a gyerek trágár feliratot csatolt.

Miután az ügy kiderült (az egyik csoporttag gyerek jelezte a tanárnak, hogy mi történt), az iskola igazgatója fegyelmi eljárást kezdeményezett. Többször volt egyeztetés is az ügyben, azonban az iskola tantestülete ó héttel az eset után határozatot hozott, és büntetésként a gyerek másik osztályba való áthelyezéséről döntöttek, eltiltották az év végi osztálykirándulástól, a mobilhasználatától, közösségi eseményen való részvételtől és rosszabb magatartás jegyet javasoltak neki. Az apa és a gyerek a Gyermekjogi Központ segítségét kérte, hogyan tudnának a túlzónak érzett döntés ellen fellebbezni. A gyerek a felelősségét abban, hogy amit tett helytelen volt, teljes mértékben felvállalta. A büntetések mértékét és az eljárást viszont nem tudta elfogadni. Azt érezte, hogy vele akarnak "példát statuálni".

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye, 1991. LXIV. törvény 28. cikkének 2. pontja szerint az iskolai fegyelmet a gyermeknek mint emberi lénynek a méltóságával összeegyeztethetően és az egyezménynek megfelelően alkalmazzák. Az oktatás biztosítása folyamán tiszteletben kell tartani a gyerek vele született méltóságát, ami jelen eljárásban súlyosan sérült azzal, hogy az iskola egyszerre alkalmazta a "hivatalos" fegyelmi eljárást és írásos fegyelmi határozat hozatalt, valamint az informális jogkövetkezmények alkalmazását.

Mivel Magyarországon minden oktatási intézmény egyedileg rendezheti a saját fegyelmi eljárásrendjét és az alkalmazható büntetések körét, az iskola házirendjének és SZMSZ-ének áttekintése után a szülőt a következőkről tájékoztattuk:

Hangsúlyoztuk, hogy Alapítványunk gyermekjogi megközelítést alkalmaz, mely szerint függetlenül attól, ki keres fel minket, mi az ügyben érintett gyerekek érdekeit képviseljük. Ennek megfelelően, a gyerekek jogait, szükségleteit az általa leírt helyzetben az alábbiak szerint tudtuk értékelni:

A döntésről, és az azt megelőző eljárásról is az az álláspontunk alakult ki, hogy

- nem felel meg az iskola szervezeti és működési szabályzatának,
- ellentétes a 2011. évi CXCV. köznevelési törvény rendelkezésével,

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

- ellentétes az arányosság és fokozatosság alapelvével,
- sérti az érintett kiskorú alapvető és elidegeníthetetlen gyermeki jogait.

A fellebbezés eljárásjogi, alaki és a hatályos jogszabályokba ütköző visszásságokra hívja fel a figyelmet:

1. Sikeres egyeztetést követően került sor a fegyelmi eljárásra - 20/2012. EMMI rendelet 53.§ (3) bek. megsértésével

A 20/2012. (VIII.31.) a nevelési - oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet (továbbiakban: *EMMI rendelet*) 53.§-a szerint: A nevelési-oktatási intézményben folytatott tanulói fegyelmi eljárás és a fegyelmi tárgyalás pedagógiai célokat szolgál. A fegyelmi eljárást egyeztető eljárás (a továbbiakban: egyeztető eljárás) előzheti meg, amelynek célja a kötelességszegéshez elvezető események feldolgozása, értékelése, ennek alapján a kötelességszegéssel gyanúsított és a sérelmet elszenvedő közötti megállapodás létrehozása a sérelem orvoslása érdekében. Az EMMI rendelet 53§. (3) pontja szerint, amennyiben az egyeztető eljárás nem vezet eredményre, akkor kell fegyelmi eljárást lefolytatni. Egy, az eljárás során készült feljegyzés szerint az egyeztetés eredményes volt. A feljegyzés szerint megfogalmazódott az egyeztetés, hogy mindenki el tudta mondani, amit szeretett volna, és hogy a megbeszélés építő jellegű volt.

2. Fegyelmi jogkövetkezéeny alkalmazása alaki hibás eljárásban: 20/2012. EMMI rend. 56.§. (2) és (3) bekezdések megsértésével

A 20/2012. EMMI rendelet 56.§ (2) pontja értelmében a fegyelmi eljárás megindításáról a tanulót, a kiskorú tanuló szülőjét értesíteni kell a tanuló terhére rótt kötelességszegés megjelölésével. Az értesítésben fel kell tüntetni a fegyelmi tárgyalás időpontját és helyét, azzal a tájékoztatással, hogy a tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a tanuló, a szülő ismételt szabályszerű meghívás ellenére nem jelenik meg. A fegyelmi eljárás megindításáról akkor is értesíteni kell a tanulót és a szülő, ha nem kerül sor fegyelmi tárgyalásra. Arról, hogy a fegyelmi eljárás indult nem kapott tájékoztatást a gyerek és a szülő, sem írásban, sem pedig szóban. Az oktatási intézmény az értesítési kötelezettségét elmulasztotta.

HINTALOVON

Pro Bono Gyermejjogi Központ

3. Halmazati büntetés alkalmazása és jogerőre emelkedés előtti alkalmazása ill. fegyelmi intézkedés és büntetés együttes alkalmazása - SZMSZ megsértésével

Az iskola SZMSZ egyik alpontja a fegyelmi eljárás alapvető szabályai között az alábbiakról rendelkezik a Köznevelési törvény 58.§ (11) bekezdéssel összhangban: A tanulóval szemben ugyanazért a kötelességszegésért csak egy fegyelmi büntetés állapítható meg.

A fegyelmi tárgyalás tartása nélkül, tantestületi ülésen hozott határozat egy jogkövetkezményt tartalmaz ugyan (másik osztályba helyezés), de szóbeli tájékoztatás részeként és a gyakorlatban is több szankció kiszabására is sor került:

a) kedvezmény megvonása, mint szankció

A gyerekek egy iskolai ünnepen való részvételét szóban megtiltották. Mivel a határozatban ennek nem volt nyoma, és a gyerek szeretett volna elmenni a rendezvényre, a szülők elvitték őt. Azonban a rendezvény során az egyik tanára ismét számon kérte őt, hogy miért van ott - aminek több szülő és pedagógus is szem- és fültanúja volt. Ez megalázó és kiszolgáltatott helyzetbe hozta a gyereket (akivel szemben akkor még semmilyen felelősségrevonási eljárás nem indult), és sértette emberi méltóságát.

b) érdemjegy szankcionáló megállapítása

A gyermek iskolai magatartásával - az előző évek magatartás jegyei alapján - nem volt baj, félévkor azonban "rossz" (2) érdemjegyet kapott.

Az érintett iskola házirendje tartalmazza a fegyelmező intézkedéseket, ezen pont alatt azonban nem található olyan rendelkezés, amely felhatalmazná az oktatási intézményt:

- fegyelmi eljárás mellett fegyelmező intézkedés alkalmazására, vagy
- rossz magatartási érdemjegy esetén kedvezmény megvonására.

A kiszabott jogkövetkezmények közül az a) és b) pontban foglalt büntetéseket a tantestület tagjai azonnali hatállyal érvényesítették - figyelmen kívül hagyva hogy a döntés még nem jogerős. Ezzel megsértették egyrészt 2011. évi CXCV. § (11) bekezdést, mely szerint végrehajtani csak végleges fegyelmi határozatot lehet. Másrészt olyan jogkövetkezményt alkalmaztak, amelyet csak szóban ismertettek a kiskorúval és törvényes képviselőjével, és határozatba nem foglaltak - tehát fegyelmi intézkedésnek tekinthető csak (és nem fegyelmi büntetésnek).

Az iskola eljárásában, ugyanarra a cselekményre vonatkozóan egyszerre alkalmazta a Házirend szerinti fegyelmi intézkedéseket és az SZMSZ-ben szabályozott fegyelmi

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

eljárás szabályait. Alkalmazásra került: fegyelmi intézkedés (kedvezmény megvonása, érdemjegy lerontása), valamint nevelőtestület által kiszabott fegyelmi büntetés (másik osztályba helyezés).

Ezen jogkövetkezmények együttes alkalmazását azonban a hatályos rendelkezések kizárják.

Mindezekre hivatkozással a fellebbezésben kértük a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését és a második egyeztetésen rögzítettek elfogadásával az eljárás lezárását. Amennyiben az érintett pedagógus korábban jelezte, hogy nem fogadja el az egyeztetés eredményét, és kéri a fegyelmi eljárás lefolytatását, úgy új eljárás lefolytatását kértük, amely lehetőséget ad az arányosság és fokozatosság elveinek szem előtt tartásával történő jogkövetkezmény megállapítására.